

עפ"ת (באר שבע) 40518-10-24 - אוסמה אלמכאוי נ' מדינת ישראל

עפ"ת (באר-שבע) 40518-10-24 - אוסמה אלמכאוי נ' מדינת ישראל מחוזי באר-שבע

עפ"ת (באר-שבע) 40518-10-24

אוסמה אלמכאוי

על ידי ב"כ עו"ד דוד דהן

נגד

מדינת ישראל

על ידי ב"כ עו"ד אביב דמרי

בית המשפט המחוזי בבאר-שבע

[20.11.2024]

לפני כב' השופט הבכיר נתן זלוצ'ובר

פסק דין

המדובר בערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט השלום לתעבורה, במסגרתם הורשע המערער בעבירה של נהיגה בזמן פסילה והושת עליו, בין היתר, עונש של פסילה בפועל לתקופה של 5 שנים ועל רכיב זה מערער המערער.

על פי כתב האישום, נהג המערער ברכב ביום 14.02.2021, על אף שנפסל מלנהוג ביום 30.03.2016 על ידי בית המשפט לתעבורה במסגרת פל"א 9262-12-15 בניגוד לסעיף 67 לפקודת התעבורה - וידע על כך.

המערער הודה בנהיגתו ברכב במועד המצוין בכתב האישום וגם לא כפר בכך כי נפסל מלנהוג על ידי בית המשפט במסגרת פל"א 9262-12-15, אך כפר בכך כי במועד בו נתפס נוהג על פי כתב האישום, היה נתון תחת פסילה וזאת מאחר שפסילתו בפל"א עליה ביססה התביעה את כתב האישום, כבר רוצתה והסתיימה במלואה לטענתו.

לטענת המערער, הפסילה בפועל בת 12 החודשים אשר הוטלה על המערער בפל"א 9262-12-15 (להלן "התיק השלישי") הנה פסילה מצטברת לשתי פסילות (שגם הן מצטברות אחת לשנייה) אשר הוטלו על המערער בפ"ל

4833-11-13 (להלן "התיק הראשון") בו נפסל המערער ל-30 חודשי פסילה בפועל ובת"ע 1480-06-12 בצירוף תיק ת"ד 7970-03-10 (להלן "התיק השני") בו נפסל המערער לתקופה של 35 חודשי פסילה בפועל.

על המערער הוטלו עונשי המאסר בפועל מאחורי סורג ובריאח לריצוי במצטבר בשני התיקים באופן בו, עונש המאסר בין 6 חודשים אשר נגזר עליו בתיק התעבורה השני רוצה במצטבר לעונש המאסר בן 8 חודשים בפועל אשר הוטל עליו בתיק התעבורה הראשון.

המחלוקת בין הצדדים נעוצה בשאלה המשפטית - האם במועד בו נתפס נהג המערער סיים לרצות את עונש הפסילה בשל כתב האישום?
על מנת להכריע במחלוקת זו הגישו הצדדים לבית המשפט קמא את טענותיהם וראיותיהם בכתב ולאחר הגשתן ניתנה להם האפשרות לזמן עדים.
המשיבה טענה, כי הפסילה הראשונה בשל התיק הראשון החלה להימנות רק בסיום שתי תקופות המאסר המצטברות הרצופות זו לזו, אשר הוטלו על המערער בתיק הראשון והשני. לטענתה, כל עוד לא סיים המערער לרצות את עונשי המאסר המצטברים בשני התיקים לא ניתן להתחיל ולמנות את תקופת פסילתו בתיק הראשון.
על פי חישובי הפסילה של המשיבה, המערער התחיל לרצות את תקופת הפסילה הראשונה ביום 29.10.2014 - היום בו סיים לרצות את עונשי המאסר המצטברים בשני התיקים.
בהתאם לכך, לטענת המשיבה, סיום פסילתו השלישית בתיק השלישי היא ביום 30.03.2021, קרי, 36 ימים לאחת שנתפס נהג ולכן נהג בעודו בפסילה ויש להרשיעו במיוחד לו בכתב האישום.
מנגד, טען המערער כי תקופת הפסילה הראשונה החלה להימנות מסיום תקופת המאסר הראשונה בת-8 חודשים, אותה סיים לרצות ביום 18.07.2014.
המערער ביסס טענתו על סעיף 42(ג)(2) לפקודת התעבורה, שזהו לשונו:
42. (א) פסילה שהטיל בית משפט מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה לפי פקודה זו תחל ביום מתן גזר הדין אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת.
(ב) הוטלה פסילה על מי שנדון לפסילה במשפט קודם אשר תקופתה טרם נסתיימה, תהיה הפסילה שהוטלה כאמור מצטברת לקודמתה ותקופתה תחל בתום הפסילה הקודמת.
(ג) בחישוב תקופת הפסילה לא יבואו במנין -
(1) התקופה שחלפה עד מסירת הרישיון לרשות שנקבעה לכך בתקנות ובדרך שנקבעה;
(2) תקופה שבה נשא בעל הרישיון עונש מאסר על העבירה שבגללה נפסל כאמור.
לטענת ההגנה שלוש הפסילות הסתיימו ביום 18.12.2020, מעל ל-3 חודשים בטרם נתפס המערער נהג ולכן יש לזכותו מהמיוחד לו בכתב האישום.
בית המשפט קמא הרשיע את המערער בעבירה של נהיגה בזמן פסילה וקבע כי יש למנות את הפסילה מושא התיק הראשון מיום 29.10.2014, תוך שהוא קובע כי מועד סיום ריצוי כל עונשי הפסילה, מושא שלושת התיקים האמורים - ובסך הכל 77 חודשי פסילה מצטברים, הינו 20.03.2021 ולכן ביום 14.02.2021 נהג המערער בעודו נתון תחת פסילה.

בית המשפט קמא נימק את קביעתו וציין, כי במקרה זה אין המדובר במי שהחל לרצות את פסילתו בתיק הראשון ביום בו ניתן גזר הדין בתיק הראשון ואם כך היו פני הדברים, אז בהתאם לסעיף 42(ג)(2) לפקודת התעבורה - בתקופת הפסילה לא תבוא במניין התקופה שבה נשא עונש מאסר בתיק הראשון ובתיק הראשון בלבד.

במקרה זה, לטענת בית המשפט קמא, בית המשפט הורה אחרת וקבע במסגרת גזר הדין כי "הפסילה תימנה מיום שחרורו ממאסר". לאור העובדה שהמערער לא שוחרר ממאסר בסיום ריצוי המאסר שהוטל עליו בתיק הראשון אלא שוחרר ממאסר ביום 29.10.2014, לאחר שריצה את שני המאסרים שהוטלו עליו בתיק הראשון ובתיק השני, יש למנות את הפסילה מיום שחרורו ממאסר, קרי, מיום 29.10.2014.

בית המשפט ציין כי בגזר הדין לא נקבע כי הפסילה תימנה מיום ריצוי המאסר בתיק זה וצמד המילים "שחרור ממאסר" אינו סובל פרשנות אחרת, מועד השחרור הוא המועד בו נפתחו שערי הכלא והמערער יצא לחופשי. ב"כ המערער חזר על טענותיו בהודעת הערעור והוסיף כי:

- שגה בית המשפט קמא כשקבע שלו היה מדובר במי שהחל לרצות את פסילתו ביום בו ניתן גזר הדין בתיק הראשון, הרי אז בהתאם לסעיף 42(ג)(2) לפקודת התעבורה, היה מקום לקבוע כי הפסילה לא תבוא במניין התקופה שבה נשא עונש מאסר בתיק הראשון בלבד.

לטענת ב"כ המערער לבית המשפט קמא לא היתה סמכות לקבוע כי הפסילה תמנה מיום גזר הדין, בשל תקופת המאסר מאחורי סורג ובריא, אשר נגזרה על המערער בתיק זה ולאור הוראת החוק החד משמעית בסעיף 42(ג)(2) לפקודת התעבורה המסייגת כל אפשרות למנות את תקופת הפסילה מיום גזר הדין, עת שווה מי שנדון לפסילה בפועל במאסר סורג ובריא בשל העבירה בגינה נפסל.

- שגה בית המשפט קמא כשקבע כי המותב שגזר את דינו של המערער השתמש בסמכות שניתנה לו בסעיף 42 (א) לפקודת התעבורה להורות אחרת לעניין תחולתה של הפסילה, עת קבע כי הפסילה תחל מיום "שחרורו ממאסר" והכוונה היא ליום בו יצא המערער לחופשי, שכן הוראת סעיף 42 (א) לפקודת התעבורה היא הוראת חוק כללית ואילו סעיף 42(ג)(2) הקובע כי "תקופה שבה נשא בעל הרישיון עונש מאסר על עבירה שבגללה נפסל לא תבוא במניין ימי הפסילה, הוא הוראת חוק ספציפית ולכן יש להעדיפו.

- סעיף 42(ג)(2) הוא ברור ולא מותיר מקום לפרשנות לשונית, תכליתית שונה.

- יש לחשב את ימי הפסילה כמצוות המחוקק ולקבוע כי תחילת ריצוי הפסילה הראשונה היא ביום בו סיים המערער לרצות את תקופת מאסרו בגינה נפסל באותו תיק, קרי, מיום 18.7.2014.

- בעת גזירת דינו של המערער בתיק הראשון המערער היה עצור רק בגין התיק בו נגזר דינו ולא מן הנמנע שבשל כך נקט בית המשפט בלשון "מיום שחרורו ממאסר" ולא ציין "מיום שחרור ממאסר בתיק זה".

- יישום הוראת סעיף 42(ג)(2) בא לידי ביטוי בסעיף 6 באישור הפקדת רישיון נהיגה המונפק על ידי מזכירות בית המשפט שניתן למי שנפסל מלנהוג כאסמכתא רשמית להגשתה למשרד הרישוי בה מצוין במפורש "תקופת המאסר שנגזרה עליך בתיק זה לא תבוא במניין ימי הפסילה".

חרף האמור, באישור ההפקדה אשר הופק בתיק הראשון מצוין כי התאריך 29.10.2014 הוא התאריך בו הופקד רישיון הנהיגה. מדובר ביום בו סיים המערער לרצות את מאסרו בתיק השני ולא את מאסרו בתיק הראשון.

- לחילופין טען המערער, כי שגה בית המשפט קמא שהשית על המערער עונש של 5 שנות פסילה בפועל. המדובר בעונש מחמיר שאינו הולם את נסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו האישיות של המערער וזאת הגם שבית המשפט קמא גזר על המערער מחצית מהעונש הקבוע בסעיף 40א(א) לפקודת התעבורה. לטענת ב"כ המערער היה על בית המשפט קמא להסתפק בתקופת פסילה קצרה יותר של פחות מ-12 חודשי פסילה.

- המערער עמל קשות להוצאת רישיון נהיגה לרבות ביצוע מבחנים מעשיים, עיוניים, קורסים נוספים להם נדרש על ידי משרד הרישוי. בסיום תהליך זה קיבל המערער רישיון נהיגה מסוג C1.

- פסילתו של המערער בת ה-5 שנים תחזיר את המערער לאוכלוסיית לא מורשים לנהיגה לאחר שריצה 77 חודשי פסילה, תוצאה שאינה מידתית גם לנוכח העובדה כי המערער היה אמור לסיים לרצות את פסילתו 36 ימים לאחר שנתפס נוהג.

- סוג רישיון הנהיגה בו אוחז המערער היום מהווה אמצעי בעזרתו הוא מפרנס את משפחתו.

- נהיגתו של המערער כיום לאחר שחידש את רישיונו אינה נהיגה שיש בה כדי לסכן את הציבור.

- המערער עבר שיקום תעבורתי פרי יוזמתו, ללא סיוע בגורמים חיצוניים דבר המעיד על כוונותיו האמיתיות להשתקם. דיון והכרעה

קראתי בעיון את הודעת הערעור, את הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט קמא ואני סבור שיש לדחות את הערעור.

ראשית, יש לערוך הבחנה בין סעיף 42 (א) לפקודת התעבורה המתייחס למועד בו תחל הפסילה לבין סעיף 42 (ג) לפקודת התעבורה המתייחס לימים שלא יבואו במניין בחישוב תקופת הפסילה.

תחילת תקופת הפסילה היא הרלוונטית לשאלת ביצוע עבירה של נהיגה בזמן פסילה, במקרה זה - שכן עבירה של נהיגה בזמן פסילה בהתאם לסעיף 67 לפקודת התעבורה, מתקיימת כל עוד הפסילה בתוקפה.

השאלה שבליבת המחלוקת בין הצדדים היא מתי החל מניין ימי הפסילה מושא התיק הראשון ולכן הסעיף הרלוונטי לעניינו הוא סעיף 42 (א) לפקודת התעבורה, הקובע:

42. (א) פסילה שהטיל בית משפט מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה לפי פקודה זו תחל ביום מתן גזר הדין אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת.

כפי שקבע בית המשפט קמא, בעניינו של המערער ובהתאם לסעיף 42 (א) לפקודת התעבורה, הפסילה לא מתחילה מיום גזר הדין, שכן בית המשפט קבע במסגרת גזר הדין בתיק הראשון כי "הפסילה בפועל תימנה מיום שחרורו ממאסר".

קביעתו של בית המשפט קמא נכונה, כי במצב דברים זה ולאור העובדה שהמערער לא שוחרר ממאסר בסיום ריצוי המאסר שהוטל עליו בתיק הראשון, אלא שוחרר ממאסר ביום 29.10.2014 רק לאחר שסיים לרצות את שני המאסרים שהוטלו עליו בתיק הראשון ובתיק השני במצטבר, יש לחשב את תקופת הפסילה מושא התיק הראשון מהיום ששוחרר, קרי מיום 29.10.2014.

לו בית המשפט היה חפץ כי הפסילה תמנה מיום "שחרורו" ממאסר בתיק מושא הפסילה, היה מציין זאת במפורש וכל עוד קבע כי הפסילה תימנה מיום השחרור ממאסר, אין לעשות שימוש בסעיף 42(ג) על מנת לפרש את דבריו המפורשים של בית המשפט ולקבוע כי כוונתו היתה כי הפסילה תמנה מיום שחרור של המערער מעונש המאסר בגין תיק זה וזה בלבד.

איני מסכים עם טענת ב"כ המערער, כי על פי מצוות המחוקק, תחילת ריצוי הפסילה הראשונה היא ביום בו סיים המערער לרצות את תקופת מאסרו בגינה נפסל באותו תיק, קרי, מיום 18.7.2014, שכן סעיף 42(ג), אליו מפנה ב"כ המערער, כלל אינו מתייחס למועד תחילת ריצוי הפסילה, אלא לימים שאינם באים במניין חישוב הפסילה ובמקרה זה איננו נדרשים לו שכן בית המשפט ציין במפורש בגזר הדין מתי יחל ריצוי עונש הפסילה - ביום שחרורו ממאסר.

פרשנות תכליתית של החקיקה הרלוונטית ומבחן השכל הישר יובילו לאותה התוצאה. תוצאה אחרת תסכל את מטרת עונש הפסילה ותרוקנו מתוכן.

כפי שקבעתי בעפ"ג 39062-01-10 מדינת ישראל נ' מרעי בטאטה: "אכן...כאשר הדבר נדרש, מבין הפירושים הסבירים יבחר הפירוש המקל עם הנאשם, אך מנגד אסור שנתעלם מהחובה לקיים מערכת אכיפת חוק אפקטיבית, תוך מתן פירוש לא סביר לחוק או לאמור בגזר הדין..."

במקרה זה פרשנותו של ב"כ המערער אינה מתיישבת עם תכלית החוק ועם מבחני השכל הישר, שכן לא מתקבל על הדעת כי המערער ירצה עונשי מאסר מצטברים ובכך יזכה לסוג של "הנחה" בחישוב מניין ימי הפסילה ועונש זה יבלע למעשה בתקופת המאסר - בה אין טעם בפסילה כי בכל מקרה הפסול לנהיגה לא נוהג בזמן מאסר, ועונש הפסילה למעשה אינו עונש אפקטיבי בעת מאסר.

ראו לעניין זה רע"פ 9171/16 מאג'ד כלבונה נ' מדינת ישראל:

"הנני סבור, כי תכלית הוראת החוק האמורה, אינה מתיישבת כלל ועיקר עם הפרשנות לפיה בחישוב תקופת הפסילה לא תבוא במנין הימים תקופה בה ריצה בעל הרישיון עונש מאסר בעבודות שירות, ומשכך - אינה סובלת פרשנות כזו. כפי שציין השופט נ' סולברג בע"פ 2965/13 מדינת ישראל נ' אלרפעה [פורסם בנבו] (2.7.2014) (להלן: עניין אלרפעה), "אין טעם ולא תוחלת בפסילת רישיון נהיגה כשזו "נבלעת" בתקופת מאסר, שבה ממילא בטל כל אסיר מנהיגה" (שם, בפסקה 25). בעניין זה, הוסיף והטעים השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין כי "סעיף 42(ג)(2) לפקודת התעבורה - ברור כשמש בצהרי היום. תקופת פסילה שבגדרי המאסר היא תרתי דסתר, היתה כלא היתה או שמא לא היתה ולא נבראה, וכפי שציין חברי, לא רק שאין לה נפקות ממשית אלא אינה משרתת את תכלית הפסילה, להגן על הציבור מגחמת עבריינים". תכלית ברורה זו אינה מתקיימת, כאשר עסקינן במאסר המרוצה בדרך של עבודות שירות. זאת, שכן הצורך להגן על הציבור מפני מסוכנותו של מי שנפסל לנהיגה, אינו בא על סיפוקו".

לאור האמור, כפי שקבע בית המשפט קמא, 77 חודשי הפסילה שהיה על המערער לרצות הסתיימו ביום 20.03.2021 ולכן במועד 14.02.2021 נהג המערער בעודו בפסילה ולפיכך יש להרשיעו בביצוע עבירה זו. באשר לעונש הפסילה שהושת על המערער, לא מצאתי כי יש להתערב בו בנסיבות העניין.

המערער אוחז ברישיון נהיגה משנת 2000 (רישיונו פקע משנת 2002 וחודש לאחרונה) וצבר לחובתו 80 הרשעות קודמות, 6 מהן בגין ביצוע עבירות של נהיגה בזמן פסילה, כאשר בגין הושתו על המערער עונשי מאסר לריצוי בפועל ומאסרים מותנים.

הרשעות האחרונה של המערער בעבירה של נהיגה בזמן פסילה היא משנת 2016 ושתי הרשעות נוספות הן משנת 2014 (בגין 3 עבירות שבוצעו בשנים 2009, 2010, 2012 ו-2013) והרשעה נוספת משנת 2008.

בית המשפט קמא ציין, כי התחשב בנסיבותיו האישיות של המערער ובהשפעת העונש שיוטל עליו על בני משפחתו ופרנסתם, כן ציין כי התחשב בכך שהמערער התאמץ לחזור למוטב, עבר הליך שיקום ממושך וחדש את רישיונו אחרי 20 שנה של פקיעה ואף מתפרנס מנהיגותו.

בית המשפט קמא ציין כי הגם שסעיף 40א(א) לפקודת התעבורה קובע עונש של פסילת מינימום בת 10 שנים בנסיבות העניין, שכן המערער צבר לחובתו בעשור האחרון מעל ל-3 הרשעות קודמות בעבירות המפורטות בסעיף זה, סעיף 40א(ג)(1) לפקודת התעבורה מאפשר בנסיבות מיוחדות שיש לפרש בפסק הדין להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר ובלבד שבית המשפט שוכנע כי אין בהמשך הנהיגה על ידי הנאשם משום סכנה לציבור.

בית המשפט קמא הפנה לעפ"ת 27818-06-24 מדינת ישראל נ' אבו אלקיעאן בו קבע בית המשפט המחוזי כי את תנאי הסף להחרגת עניינו של הנאשם מתחולת סעיף 40א ניתן לבחון "בעיקר לפי גיליון ההרשעות, פלילי ותעבורתי המספקים אינדיקציה טובה לאותה מסוכנות ועוצמתה".

בנסיבות העניין קבע בית המשפט קמא כי לאחר ריצוי מספר שנות פסילה, לא יהיה בהמשך נהיגתו של המערער כדי לסכן את ציבור משתמשי הדרך. כן קבע כי התנאי הנוסף הקבוע בסעיף 40א(ג)(1) - קיומן של נסיבות מיוחדות, מתקיים בעניינו של המערער לאור השיקום בהיבט התעבורתי שעבר, חידוש רישיון הנהיגה לאחר 20 שנות פקיעה, הוצאת רישיון 1C והעובדה כי המערער מפרנס את משפחתו מנהיגה על משאית.

בית המשפט קמא אף ציין כי העבירות הקודמות אשר מפעילות את סעיף 40א נעברו כ-8 שנים ויותר לפני ביצוע העבירה הנוכחית, מאז ביצוען חלף עשור והעבירה הנוכחית אף היא נעברה לפני כשלוש וחצי שנים.

לאור האמור, השית בית המשפט קמא עונש של 5 שנות פסילה ואיני מוצא שיש להקל בעונשו של המערער מעבר להקלה שניתנה לו על ידי בית המשפט קמא, כאשר בנסיבות העניין קובע המחוקק עונש פסילת מינימום של 10 שנים ובית המשפט קמא כבר לקח בחשבון את כל הנסיבות המקלות שניתן להתחשב בהן בגזירת עונשו של המערער.

עוד אני מוסיף, כי אין לחשוב שהמערער, בשעה שנהג, לא הבין שהפסילה לא הסתיימה בשל הטענות המשפטיות שטען סנגורו, וזאת כי באישור ההפקדה אשר הופק בתיק הראשון מצוין כי התאריך 29.10.2014 הוא התאריך בו הופקד רישיון הנהיגה. מדובר ביום בו סיים המערער לרצות את מאסרו בתיק השני ולא את מאסרו בתיק הראשון. הערעור נדחה.

בנוסף לכך שהצדדים יוכלו לראות את פסק הדין, עם חתימתו, בנט המשפט, המזכירות מתבקשת גם לשלוח להם עותק.

ניתן היום, י"ט חשוון תשפ"ה, 20 נובמבר 2024, בהעדר הצדדים.